

Vlaams
Parlement

ingediend op **1831** (2018-2019) – Nr. 2
19 maart 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken
uitgebracht door Bert Maertens, Björn Rzoska en Lode Ceyssens

over het ontwerp van decreet

houdende instemming met het
samenwerkingsakkoord van 5 oktober 2018
tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest,
het Waalse Gewest en
het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest
betreffende de financiering
van de strategische spoorweginfrastructuren

Samenstelling van de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken:

Voorzitter: Lies Jans.

Vaste leden:

Björn Anseeuw, Annick De Ridder, Lies Jans, Bert Maertens, Grete Remen, Paul Van Miert;
Karin Brouwers, Lode Ceyssens, Dirk de Kort, Martine Fournier;
Marino Keulen, Sas van Rouveroi;
Renaat Landuyt, Joris Vandenbroucke;
Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

Koen Daniëls, Jos Lantmeeters, Lorin Parys, Ludo Van Campenhout, Jan Van Esbroeck, Herman Wynants;
An Christiaens, Cindy Franssen, Maurice Helsen, Orry Van de Wauwer;
Laurence Libert, Daniëlle Vanwesenbeeck;
Yasmine Kherbache, Bert Moyaers;
Ingrid Pira.

Toegevoegde leden:

Anke Van dermeersch.

Documenten in het dossier:

1831 (2018-2019) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

De Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken besprak op 21 februari 2019 het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 5 oktober 2018 tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de financiering van de strategische spoorweginfrastructuren.

1. Toelichting door minister Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Minister *Ben Weyts* zegt dat door dit samenwerkingsakkoord de komende jaren 468 miljoen euro extra wordt geïnvesteerd in het spoor in Vlaanderen: 368 miljoen euro van de federale overheid en 100 miljoen Vlaamse cofinanciering. In maart 2017 besliste de Federale Regering om 1 miljard euro deugdzame schuld toe te staan voor spoorinvesteringen, waarvoor het grootste deel ging naar het oplossen van het financieringstekort voor het GEN-Brussel (GEN: Gewestelijk Expresnet). Het saldo werd gedeeld over de drie gewesten. De minister heeft de realisatie van de Vlaamse spoorprioriteiten, desnoods via een cofinanciering, als voorwaarde gesteld om dat akkoord te tekenen. Die gesprekken hebben heel lang aangesleept. In april 2018 heeft het Executief Comité van de ministers van Mobiliteit dan uiteindelijk een akkoord bereikt. De onderhandelingen over de uitvoerende samenwerkingsakkoorden, hebben dan nog geduurd tot september 2018. Die waren noodzakelijk om de Vlaamse besognes te garanderen. Daarom wou Vlaanderen ook daarover vooraf een akkoord. Het samenwerkingsakkoord is getekend op 5 oktober 2018, de onderliggende samenwerkingsakkoorden op het overlegcomité van november 2018.

Het ontwerp van decreet bepaalt dat instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord dat er als bijlage is toegevoegd. Op basis van het advies van de Raad van State is er een aantal technische wijzigingen doorgevoerd. De federale Kamer heeft de instemmingswet met het samenwerkingsakkoord al aangenomen. Eens alle gewestelijke parlementen dat gedaan hebben, kan er gestart worden met de uitvoering. Het Vlaamse Gewest is partij in het overkoepelende samenwerkingsakkoord en in drie uitvoerende samenwerkingsakkoorden: een multilateraal over de GEN-werken, een bilateraal over de Vlaamse projecten en een bilateraal over de projecten met Vlaamse cofinanciering. Voor elk van de projecten in cofinanciering is er een projectgebonden uitvoeringscontract tussen de federale Staat en het Vlaamse Gewest. Negen van die projectgebonden uitvoeringscontracten geven op een gebundelde wijze uitvoering aan de elf Vlaamse spoorprioriteiten, het tiende geeft uitvoering aan de combimobiliteitsprojecten: gezamenlijke investeringen van Vlaanderen en de NMBS (Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen) in parkings en fietsstalplaatsen aan stations. De uitvoeringscontracten bevatten details over realisaties, het starttijdstip, een verdere timing, mijlpalen enzovoort.

Tot slot geeft de minister een overzicht van de hoofdstukken van het samenwerkingsakkoord: algemene bepalingen; financierings- en verdeelprincipes en bepalingen van de uitvoeringssamenwerkingsakkoorden; verbintenissen tussen de partijen met onder andere de projectbeschrijving, de mogelijkheid van cofinanciering en pps-constructie (pps: publiek-private samenwerking) en de bepaling dat bijkomende financiering geen invloed heeft op de 60-40-verdeling; de prefinanciering van het project Gosselies; de duur van het samenwerkingsakkoord; de slotbepalingen.

2. Algemene en artikelsgewijze bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

Lode Ceyssens herinnert aan de talrijke discussies over dit onderwerp, onder meer over de financieringsvorm: prefinanciering of cofinanciering. CD&V is uiteindelijk blij met het resultaat, dat nogmaals aantoonst dat een brede visie en volharding nodig zijn om resultaten te boeken. Dat Vlaanderen vooraf een spoorwegvisie had met de mogelijkheid van cofinanciering erin, heeft de onderhandelingspositie verstevigd. Het geheel is belangrijk, maar het lid vermeldt specifiek dat het studiewerk voor lijn 18 Hasselt-Pelt nu kan starten.

Marino Keulen ziet deze samenwerkingsovereenkomst als een mijlpaal. Het is nu zaak een en ander te operationaliseren en de voortgang van de Vlaamse projecten te monitoren. In artikel 8 staat dat de gewesten zich ertoe verbinden de ruimtelijke en administratieve procedures voor de spoorinvesteringen zo vlot mogelijk te laten verlopen. Zijn daarover al concrete afspraken gemaakt? Zal Vlaanderen daarvoor gebruik maken van de procedure voor complexe projecten?

Björn Rzoska juicht toe dat de gezamenlijke spoorstrategie nu eindelijk omgezet wordt in een samenwerkingsakkoord. Ook hij informeert naar de verdere aanpak van de projecten.

Joris Vandenbroucke zegt de steun van de sp.a-fractie voor dit ontwerp van decreet toe. Het is het eindpunt van een lange discussie. Een van de redenen waarom het zo lang aansloopte was echter de beslissing van de Federale Regering aan het begin van haar regeerperiode om stevig in te hakken om de investeringsbudgetten voor het spoor. Dat heeft er ook voor gezorgd dat Vlaanderen in eigen buidel moet tasten.

Dit akkoord is slechts een eerste stap. Voor spoorlijn 204 tussen Gent en het Gentse havengebied bijvoorbeeld, gevraagd door alle politieke fracties in Oost-Vlaanderen, gaat er nu 1,1 miljoen euro naar studies die in het allerbeste geval in 2025 leiden tot vergunningen, maar het geld om de lijn aan te leggen is er nog niet. Een volgende Federale Regering zal dus extra geld moeten vrijmaken voor spoorinvesteringen die dringend nodig zijn voor zowel mobiliteit als klimaat.

Paul Van Miert geeft de minister en zijn medewerkers een pluim voor hun doortastend optreden. Als Kempenaar had hij op net iets meer voor zijn regio gehoopt. Hopelijk komt volgende keer wel de Kempense noord-zuidverbinding in aanmerking. Hij vraagt de minister tot slot het parlement geregeld een voortgangsrapportage van alle projecten te bezorgen.

2.2. Antwoorden van de minister

Inzake de monitoring en de uitvoering wijst minister *Ben Weyts* op de intentieverklaring in artikel 8 waarin Vlaanderen zich engageert om procedureel een en ander snel te faciliteren. De monitoring wordt voor Vlaanderen verzekerd door het Departement Mobiliteit en Openbare Werken en De Werkvennootschap. Daarover zijn er al afspraken gemaakt. De minister heeft trouwens bewust de Vlaamse financiële inbreng verspreid over de elf projecten om overal mee aan het stuur te kunnen zitten. De lijst van prioritaire spoorprojecten is bepaald in 2011. Daar projecten aan toevoegen, bijvoorbeeld in de Kempen, zou de discussie heropend hebben en de zaak aanzienlijk vertraagd. Hij is het ermee eens dat een Vlaams mobiliteitsbeleid bemoeilijkt wordt doordat het geen zeggenschap heeft over de ruggengraat van het collectief vervoer zijnde de spoorweg. Het is daarom zaak ervoor te zorgen dat beide beter op elkaar afgestemd zijn.

3. Stemmingen

De artikelen 1 en 2 en het geheel van het ontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 5 oktober 2018 tussen de federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de financiering van de strategische spoorweginfrastructuren worden eenparig aangenomen met 11 stemmen.

Lies JANS,
voorzitter

Bert MAERTENS
Björn RZOSKA
Lode CEYSSENS,
verslaggevers